

2021 m. gegužės 1 d. įvestas automobilio savininko deklaravimo kodas (SDK) yra tinkama priemonė valdyti šešėliui, bet jį įvedant neapgalvotas neigiamas poveikis įmonių, teikiančių tarpininkavimo paslaugas, veiklai. Tokią poziciją ir siūlymus, kaip išspręsti situaciją, rašte Vidaus reikalų ministerijai išdėstė transporto priemonių pardavėjų ir naudotojų asociacijos bei automobilių prekybos tarpininkų atstovai.

Teisės aktai nustato, jog SDK gali gauti tik transporto priemonės savininkas ar valdytojas, kodas privalomas ir norint Lietuvoje parduoti užsienyje esančią ir užsienio asmeniui priklausančią transporto priemonę. Pastaruoju atveju pardavimo-pirkimo procesas paprastai vyksta per tarpininkaujančias įmones, kurios ir susiduria su sunkumais. Tarpininkas turi prievolę pateikti SDK, nors nėra automobilio savininkas.

Pasak Europoje eksploatuojamų transporto priemonių pardavėjų ir naudotojų asociacijos prezidento Valentino Naujanio, deklaruojant kovą su šešėliu kaip pagrindinę SDK įvedimo priežastį nepagalvota apie tam tikras situacijas, kurios verslams tampa apsunkinimu, kelia nepatogumus ir beprasmius suvaržymus.

„Ministerijai pasiūlytas vienas iš galimų šios situacijos sprendimo būdas – vadovaujantis kaimyninės Latvijos pavyzdžiu sukurti atskirą registrą transporto priemonėms, išsigyjamos iš užsienio per tarpininkus. Esant tokiam registrai užsienio asmuo automobilį išregistruotų, tarpininkas jį registruotų kaip parduodamą, o atsiradus pirkėjui, jo duomenys taip pat būtų suvedami ir automobilis registruojamas jo vardu. Latvijoje tokia tvarka veikia, manau, kad puikiai veiktų ir pas mus bei išspręstų daug problemų“, – komentuoja V. Naujanis.

Bendrovės „Baltijos Realizacijos Centras“ BRC Autocentro direktorius Mindaugas Slovikas tikina, kad, kadangi visos Lietuvoje parduodamos transporto priemonės turi turėti SDK, tarpininkai nebegali pardavimui siūlyti automobilių, esančių užsienyje, kol šiems neišimamas SDK.

„Dėl išaiškinimo, kaip elgtis tokioje situacijoje, kreipėmės į Valstybinę mokesčių inspekciją ir VĮ „Regitra“. Gavome atsakymą, kad užsienio šalies pilietis ar juridinio asmens atstovas turėtų atvykti į įmonės padalinį Lietuvoje ir čia deklaruoti transporto priemonės perleidimą, arba užsienio pilietis turėtų pateikti notarinį įgaliojimą, o juridinis asmuo – įgaliojimą, kad tarpininkas galėtų atlikti deklaravimą už juos“, – vardija M. Slovikas.

Jo teigimu, tokie siūlymai turi trūkumų, nes abiem atvejais turėtų būti sudaromas automobilio perleidimo sandoris, kuris šiame etape dar nevyksta, automobilis vis dar priklauso užsienio fiziniam ar juridiniam asmeniui be garantijos, kad jis bus išsigytas

Lietuvoje. Be to, vargu ar užsienio šalies gyventojas sutiktų važiuoti į Lietuvą išsiimti SDK vien tam, kad tarpininkas galėtų patalpinti skelbimą apie jo parduodamą automobilį, kuris gali būti ir neparduotas.

Neracionaliu jis vadina ir siūlymą registruoti transporto priemonę nurodant, kad tarpininkas yra jos valdytojas. Tokiu atveju turi būti ne tik deklaruojamas sandoris dėl transporto priemonės perleidimo, ji taip pat turi būti registruojama Lietuvoje, papildomai mokant taršos bei registracijos mokesčius.

„Sveikiname SDK atsiradimą, tačiau manome, kad sprendžiant vieną problemą neturėtų būti kuriamos kitos. Todėl pateikėme ministerijai siūlymus, pakvietėme diskusijai. Mūsų siūlymai nėra dviračio išradinėjimas – atskiras registras veikia Latvijoje, reikėtų tik perimti gerąją praktiką. Alternatyva gali būti galimybė SDK gauti laikinai, pateikus tarpininkavimo sutartį ar įgaliojimą. Tikime, kad išeičių yra ir bendradarbiaujant pavyks jas rasti“, – įsitikinęs M. Slovikas.

Norinčių įsigyti automobilius iš užsienio per tarpininkus kasmet daugėja. BRC autocentro duomenimis, 2019 m. iš visų įmonės parduotų automobilių 8 proc. sudarė automobiliai iš užsienio, atvaromi specialiai pagal klientų užsakymus, 2020 m. šis skaičius augo iki 10 proc., o 2021 m. jau siekė virš 23 proc.

